

**APEH ÜLDÖZÖTTEINEK SZÖVETSÉGE, IVÁNYI, RÓTH ÉS SZERDAHELYI kontra
MAGYARORSZÁG ügy**
(32367/96 sz. kérelem)

ÍTÉLET

Strasbourg
2000. október 5.

Az APEH Üldözötteinek Szövetsége, Iványi, Róth és Szerdahelyi kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) az alábbi bírákból álló Kamarában eljárva:

C.L. ROZAKIS úr, *elnök*,
A.B. BAKA úr,
B. CONFORTI úr,
G. BONELLO úr,
V. STRAŽNICKÁ asszony,
M. TSTASA-NIKOLOVSKA asszony,
E. LEVITS úr, *bírák*,

valamint E. FRIBERGH úr, *szekciójegyző*,

a 2000. szeptember 4-én tartott zárt ülésen folytatott tanácskozás után
az akkor elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország elleni kérelem (32367/96 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") korábbi 25. cikke alapján egy be nem jegyzett egyesület – *APEH Üldözötteinek Szövetsége* – és három magyar állampolgár, Iványi Péter, Róth Miklós és Szerdahelyi Szabolcs (a "kérelmezők") 1996. április 29-én nyújtottak be az Emberi Jogok Európai Bizottságához (a "Bizottság").

2. A kérelmező egyesületet Róth Miklós (a harmadik kérelmező), Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A magyar Kormányt (a "Kormány") annak Képviselője, Hóltzl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. A kérelmezők különösen azt állították, hogy a kérelmező egyesület bejegyzésével kapcsolatos eljárás tisztességtelen volt és megsértette az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését.

4. A kérelem 1998. november 1-én került át a Bírósághoz, amikor az Egyezmény tizenegyedik kiegészítő jegyzőkönyve hatályba lépett (tizenegyedik kiegészítő jegyzőkönyv 5. cikk 2. bekezdés).

5. A kérelmet a Bíróság Második Szekciójára osztották (Bírósági Szabályzat 52. szabály 1. bekezdés). A Szekción belül a Bírósági Szabályzat 26. szabálya 1. bekezdésével összhangban megalakult az a Kamara, amely az ügyet megvizsgálta (Egyezmény 27. cikk 1. bekezdés).

6. 1999. augusztus 31-én hozott határozatában a Bíróság a kérelmet részben elfogadhatónak nyilvánította.

7. Mind a kérelmezők, mind a Kormány észrevételeket terjesztett elő az ügy érdekével kapcsolatban (59. szabály 1. bekezdése).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

8. Az APEH Üldözötteinek Szövetsége egy be nem jegyzett egyesület, székhelye Budapesten van. APEH a magyar adóhatóság (Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a továbbiakban "APEH") általánosan elterjedt rövidítése.

Iványi úr 1950-ben született, Magyarországon, Nyíregyházán él, menedzser és a kérelmező egyesület alelnöke. Róth úr 1943-ban született, Budapesten él, ügyvéd és a kérelmező egyesület alelnöke. Szerdahelyi úr 1943-ban született, Budapesten él, szabadfoglalkozású író és a kérelmező egyesület elnöke.

9. 1993. májusában több magánszemély, köztük Iványi, Róth és Szerdahelyi urak, megalapították a kérelmező egyesületet. Az 1993. május 28-án kelt egyesületi alapszabály kimondja, hogy az egyesület célja főként a magyar adófizetők általános érdekeinek elősegítése.

10. 1993. június 3-án az APEH elnöke, miután a sajtóból értesült a kérelmező egyesület megalapításáról, panaszt tett a Fővárosi Főügyésznél és a Fővárosi Bíróság elnökénél amiatt, hogy a névválasztás sértő volt az APEH számára. Kérte, hogy különös figyelemmel kísérjék az egyesület bejegyzésével kapcsolatos eljárást, és hogy hivatala hozzájuthasson az eljárással kapcsolatos dokumentumokhoz. Az APEH elnökének e levelei 1993. június 7-én jutottak el a címzettekhez, azonban az ezután indult, a kérelmező egyesület bejegyzésével kapcsolatos nemperes eljárásban e leveleket nem küldték meg a kérelmezőknek.

11. 1993. június 18-án Szerdahelyi úr kérelmet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz a kérelmező egyesület bejegyzése iránt.

12. 1993. június 28-án a Fővárosi Bíróság hiánypótlásra visszaküldte a bejegyzés iránti kérelmet elrendelve, hogy szerezzék be az APEH jóváhagyását nevének felhasználásához, továbbá hogy az "üldözöttei" kifejezést a kérelmező egyesület nevében semleges terminusra változtassák, és hogy csatolják az alapszabályhoz a kérelmező egyesület testületeiben történő szavazás módját szabályozó rendelkezéseket.

A végzés egy példányát az APEH a Fővárosi Bíróságtól már azelőtt megkapta, hogy a kérelmezők számára azt kézbesítették volna, s 1993. augusztus 9-én egy televíziós műsorban az APEH szóvivője be is mutatta.

13. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény ("a polgári perrendtartásról szóló törvény") 2/A. § (1) bekezdése alapján 1993. július 2-án kelt levelével az ügyészség fellépett a bejegyzési eljárásban. A Fővárosi Bíróság 1993. július 8-án kapta kézhez e levelet. A kérelmezőket a beavatkozásról nem értesítette.

14. Az 1993. június 28-i végzés kézbesítésével kapcsolatos némi késedelmet követően a kérelmezők 1993. szeptember 17-én nyújtották be válaszbeadványukat a Fővárosi Bírósághoz. Ebben visszautasították, hogy megszerezzék az APEH jóváhagyását nevének felhasználásához és hogy megváltoztassák a kifogásolt kifejezést. Továbbá kijelentették, hogy a kérelmező egyesület testületeiben történő szavazás módjával kapcsolatos információk megtalálhatók a bejegyzést kérő eredeti beadványukban.

Egyidejűleg a kérelmezők elfogultsági kifogást emeltek az ügygel megbízott bíró és az egész Fővárosi Bíróság ellen azon az alapon, hogy, többek között, nem kaptak tájékoztatást a bejegyzési eljárásban az ügyészség beavatkozásáról.

15. 1993. december 13-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmezők elfogultsági kifogását. A Legfelsőbb Bíróság úgy találta, hogy a Fővárosi Bíróság eljárása összhangban állt a vonatkozó jogszabályokkal, és hogy semmi nem támasztotta alá a kérelmezők állításait a Fővárosi Bíróság elfogultságát illetően.

16. 1994. január 24-én az ügyészség javasolta a Fővárosi Bíróságnak, hogy utasítsa el a kérelmező egyesület bejegyzés iránti kérelmét, mivel az egyesület nem tett eleget az 1993. június 28-i hiánypótlási végzésben foglaltaknak. Ezt a beadványt a Fővárosi Bíróság január 25-én kapta kézhez, s 1994. január 28-án rendelte el megküldését a kérelmezők számára.

17. Január 7-én kelt, de a Fővárosi Bírósághoz csak 1994. február 8-án benyújtott beadványaikban a kérelmezők megerősítették, hogy időközben módosították az egyesület alapszabályát, figyelemmel a Fővárosi Bíróságnak a szavazás módjával kapcsolatos kívánalmaira. Továbbá azzal érveltek, hogy jogilag "abszurd" az a követelmény, hogy szerezzék meg az APEH jóváhagyását nevének felhasználásához.

18. 1994. február 10-én a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező egyesület bejegyzés iránti kérelmét. Rámutatott, hogy a kérelmezők nem szerezték meg az APEH jóváhagyását nevének felhasználásához. Ebben a vonatkozásban a Fővárosi Bíróság az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény ("1989. évi törvény az egyesülési jogról") 7.§ (1) bekezdésére hivatkozott, amely szerint az egyesület neve – az érdekelt jogi személy hozzájárulása nélkül – nem keltheti azt a látszatot, hogy az egyesület a tevékenységét más jogi személy tevékenységéhez kapcsolódóan fejti ki. Továbbá a Bíróság úgy vélte, hogy az "üldözöttei" kifejezés sértő az APEH mint állami szerv számára, és ellentétes az egyesületek elnevezésére vonatkozó, a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának 1. sz. állásfoglalásában meghatározott követelményekkel. Végezetül, a Fővárosi Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező egyesület csak részben tett eleget a testületeiben történő szavazás módjával kapcsolatos követelményeknek.

19. A kérelmezők fellebbeztek a Legfelsőbb Bírósághoz. Egyidejűleg panaszt tettek elfogultsági kifogásuk elutasítása miatt.

20. 1994. július 7-én a Legfőbb Ügyészség fellépett a fellebbezési eljárásban, s azt javasolta, hogy a Legfelsőbb Bíróság erősítse meg a bejegyzési kérelem elutasítását. A kérelmezők nem kapták meg e beadványok másolatait.

21. 1995. október 2-án a Legfelsőbb Bíróság elutasította a kérelmező egyesület fellebbezését. A Fővárosi Bíróság által adott indoklason túl úgy vélte, hogy a kérelmező egyesület neve nem felel meg az egyesület céljának, azaz a magyar adórendszer megreformálásának, és hogy ezért e név alatt nem jegyezhető be. Az ítélet nem tért ki a kérelmezők által elfogultsági indítványuk elutasítása miatt tett panaszra.

A kérelmezők felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Legfelsőbb Bírósághoz.

22. 1996. február 21-én a Legfőbb Ügyészség kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság hagyja helyben a másodfokú határozatot.

23. 1996. május 14-én a Legfelsőbb Bíróság elutasította a felülvizsgálati kérelmet. A határozatot 1996. június 20-án kézbesítették a kérelmezők számára.

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság úgy vélte, hogy az egyesület elnevezése ellentétes a Polgári törvénykönyv 77. § (1) bekezdésével, amely biztosítja a névviseléshez való jogot. Megállapította, hogy ez a jogszabály azt célozza, hogy valamely jogi személy neve ne kelthesse azt a téves látszatot, mintha tevékenysége egy másik jogi szerv tevékenységéhez kapcsolódna, mint jelen esetben például az APEH tevékenységéhez. Úgy vélte, hogy az APEH nevének engedély nélküli felhasználása ellentétben áll a Polgári törvénykönyv 77. § (4) bekezdésével, amely szerint a névviselési jog sérelmét jelenti, ha valaki jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ. Továbbá megállapította, hogy az APEH névével kapcsolatban használt „üldözöttei” kifejezés ellentétes a Polgári törvénykönyv 78. § (1) bekezdésével, amely a jóhírnévhez fűződő jogot védi.

Továbbá, a Legfelsőbb Bíróság úgy vélte, hogy az alacsonyabb fokú bíróságok által elkövetett - különösen az APEH és az ügyészség beadványaival kapcsolatos - eljárási hiányosságok nem befolyásolták a bíróságoknak az ügy érdemével kapcsolatos döntéseit. A tanács azt is megállapította, hogy az eljárás folyamán a kérelmezők mindvégig olyan helyzetben voltak, hogy jogaikat hatékonyan gyakorolhatták és - a másodfokú valamint a felülvizsgálati eljárásban - megtehették volna mindazon megjegyzéseiket, amelyek megtétele korábban nem állt módjukban.

Végül, a Legfelsőbb Bíróság rámutatott arra, hogy a kérelmezők elfogultsági kifogásuk elutasítása miatt tett panasza felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható.

II. VONATKOZÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK

24. Az egyesülési jogról szóló 1989. évi törvény 1. §-a kimondja, hogy az egyesülési jog mindenkit megillető szabadságjog. E jog alapján mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket, illetőleg közösségeket hozzon létre vagy azok tevékenységében részt vegyen.

A 2. § (2) bekezdése kimondja, hogy az egyesülési jog gyakorlása nem járhat mások jogainak és szabadságainak sérelmével.

A 2. § (3) bekezdése megtiltja társadalmi szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából történő alapítását.

A 4. § (1) bekezdése szerint - amint az a bejegyzési kérelem megvizsgálásának időpontjában hatályban volt - a társadalmi szervezet megalakulását követően kérni kell annak bírósági nyilvántartásba vételét. A nyilvántartásba vétel nem tagadható meg, ha alapítói az e törvényben előírtaknak eleget tettek; a társadalmi szervezet a nyilvántartásba vétellel jön létre.

A 7. § (2) bekezdése kimondja, hogy a társadalmi szervezet elnevezése és célja - az érdekelt jogi személy hozzájárulása nélkül - nem keltheti azt a látszatot, hogy a társadalmi szervezet a tevékenységét más jogi személy tevékenységéhez kapcsolódóan fejti ki.

A 15. § (3) bekezdése szerint a bíróság a nyilvántartásba vételről nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A bíróság a nyilvántartásba vételről szóló határozatát az ügyészségnek is kézbesíti.

25. A 105/1952 (XII. 28.) Korm. rendelet 13. § (3) bekezdése kimondja, hogy amennyiben az egyes nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek, vagy az eljárás nemperes jellegéből más nem következik, a nemperes eljárásokban is a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

26. A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 77. § (1) és (4) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a névviseléshez; a névviselési jog sérelmét jelenti, ha valaki jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ.

A 78. § (1) és (2) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is; a jóhírnév sérelmét jelenti, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

27. A Polgári perrendtartás 2/A § (1) bekezdése, amint az a releváns időszakban hatályban volt, kimondja, hogy a törvényesség biztosítása érdekében az ügyész a polgári eljárás bármely szakaszában felléphet.

A 2/A § (3.) bekezdése szerint az ügyészt fellépése esetén megilletik mindazok a jogok, amelyek a felet megilletik, egyezséget azonban nem köthet, jogról nem mondhat le, illetve jogokat nem ismerhet el.

28. Részlet a Legfelsőbb Bíróság (Közigazgatási Kollégium) 1. sz. állásfoglalásából: „A társadalmi szervezet nyilvántartásba vételekor vizsgálni kell, hogy a társadalmi szerv választott elnevezése megfelel-e a névkizárólagosság, a névvalódiság és a névszabatosság követelményeinek”.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

29. A kérelmezők az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján sérelmezik a kérelmező egyesület bejegyzésével kapcsolatos eljárás tisztességtelen voltát.

Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan...tárgyalja.”

A. A 6. cikk 1. bekezdésének alkalmazhatósága

30. Az egyesülési jogról szóló 1989. évi törvény 4. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva a kérelmezők állították, hogy bár a bejegyzési eljárás a törvény szerint nemperes jellegű, annak eredménye döntően befolyásolta a kérelmező egyesület képességét arra, hogy jogok és kötelességek alanyává váljon - amely megfontolás nyilvánvalóan a 6. cikk 1. bekezdésének hatálya alá utalja az ügyet. Annál is inkább, mert a bejegyzési eljárás során a kérelmező egyesület névválasztását illetően valódi vita bontakozott ki az ügyességgel és - legalábbis közvetetten - az APEH-hel is.

31. Lényegében az egyesülési jogról szóló 1989. évi törvény 1.§-ára és 2. §-ának (3) bekezdésére hivatkozva a Kormány a maga részéről hangsúlyozta, hogy a magyar jog szerint az egyesülési jog maga közjogi jellegű kérdés. Mindenesetre, a 4.§ (1) bekezdése szerint a társadalmi szervezet csak a nyilvántartásba vétellel jön létre, azt megelőzően jogilag egyáltalán nem is létezik, amely körülmény eleve kizárja, hogy magának a bejegyzési eljárásnak bármifajta polgári jogi jelentősége lehessen. A névválasztással kapcsolatos vitát illetően a Kormánynak az volt az álláspontja, hogy a hazai bíróságok e kérdésben hozott határozatai csak azt a közjogi kérdést érintették, hogy a szóban forgó név összhangban állt-e a közérdekkel, s nem vizsgálták a névviseléshez fűződő polgári jogot.

32. A Bíróság megismétli, hogy - „polgári” nyúlványán - a 6. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságához olyan „jog” feletti vita (kontesztáció) szükséges, amelyről megfelelő érvekkel állítható, hogy a hazai jog elismeri. A vitának valódinak és komolynak kell lennie. Nemcsak a jog tényleges létezésével lehet kapcsolatos, hanem annak kiterjedésével és gyakorlásának módjával is. Továbbá, az eljárás eredményének közvetlenül döntőnek kell lennie a szóban forgó polgári jogra nézve (ld. Frydlander v. France [GC], no. 30979/96, 27.§, megjelenés előtt).

33. A jelen ügyben a vita tárgyát képező „jog” egy egyesületnek az egyesülési jogról szóló 1989. évi törvény 4. § (1) bekezdése céljaira történő bejegyzéséhez fűződő jog volt. A Bíróság észrevételezi, hogy e jogot a magyar jog, nevezetesen a fenti törvény 1. §-a elismeri. Az eljárás e jog létezését és gyakorlását illetően kétségekívül valódi és komoly vitát érintett.

34. Azon kérdést illetően, hogy e jog vajon „polgári” természetű-e, a Bíróság megismétli, hogy a „polgári jogok és kötelességek” fogalmát nem kizárólag az alperes állam hazai jogára történő hivatkozás alapján kell értelmezni. A 6. cikk 1. bekezdése alkalmazandó a felek jogállásától, a vita eldöntésének módjáról rendelkező törvények természetétől és az ügyben illetékes hatóság jellegétől függetlenül; elegendő, hogy az eljárás eredménye döntő az egyéni jogokra és kötelességekre nézve (ld. sok más ítélet mellett: Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece judgment of 9 December 1994, Series A no. 301-B, p.78, § 39).

35. A Bíróság megjegyzi, hogy a hazai jogrendszerben az egyesülési jog ügye elsődlegesen a közjog területére tartozik. Másrészt, jelen ügyben a vita alapvetően olyan

szabályok alkalmazhatóságával kapcsolatban alakult ki, amelyeket a Polgári törvénykönyv 77. és 78. §-a tartalmaz. Mindenesetre, ezek a megfontolások önmagukban nem döntenek el az Egyezmény 6. cikkének alkalmazhatóságát ebben az ügyben.

36. A Bíróság megjegyzi, hogy az egyesülési jogról szóló 1989. évi törvény 4. § (1) bekezdése szerint a társadalmi szervezetek jogi létüket csak a bírósági nyilvántartásba vétellel nyerik el. E szabályból következik, hogy egy be nem jegyzett egyesület csupán egyének olyan csoportját képezi, akiknek polgári jogi ügyletekben harmadik személyekkel szemben nagyon különbözik a helyzete egy jogi entitás helyzetétől. Következésképpen, a kérelmezők számára a bejegyzési eljárás tétje a kérelmező egyesület képessége volt arra, hogy a magyar jog alapján polgári jogok és köteleességek alanyává válhasson.

Ezen körülmények között a Bíróság úgy találja, hogy a panaszolt eljárás a kérelmező egyesület polgári jogait érintette, és hogy ezért a 6. cikk alkalmazható a jelen ügyben.

B. Megfelelés a 6. cikk 1. bekezdésének

37. A kérelmezők előterjesztették, hogy ügyükben valódi jogvita alakult ki az ügyészséggel és, közvetett módon, az adóhatósággal. Egy ilyen vitában a hazai bíróságoknak tiszteletben kellett volna tartaniuk a fegyverek egyenlőségének elvét. Mivel azonban a Fővárosi Bíróság nem tájékoztatta őket sem az APEH elnöke által írt levélről, sem az ügyészség által első és másodfokon benyújtott beadványokról és, továbbá, mivel 1993. június 28-i végzésének egy példányát a kérelmezők számára történt kézbesítés előtt küldte meg az APEH-nek, ezért az eljárás a 6. cikk 1. bekezdésében lefektetett alapvető követelményeknek nem felelt meg. Ebben az összefüggésben rámutattak arra, hogy a kifogásolt eljárás miatt az APEH szóvivője egy televíziós műsorban bemutathatta a bírósági végzést, és hogy nekik nem küldték meg az ügyészség 1994. január 24-i, fontos beadványának a másolatát. Az a tény, hogy elfogultsági kifogásuk Legfelsőbb Bíróság általi elutasítása miatt tett panaszuk megvizsgálatlan maradt, csak tovább erősítette az eljárás tisztességtelen voltát.

38. A Kormány azt állította, hogy az APEH elnökének levele a kérelmező egyesület bejegyzési kérelmének benyújtása előtt jutott el a Fővárosi Bírósághoz, ezért az nem képezte az ügyirat részét.

Továbbá, a Kormány rámutatott arra, hogy a kérelmezőknek lehetőségük volt, hogy észrevételeket tegyenek az ügyészség 1994. január 24-i beadványára – amely valójában az egyetlen olyan, érveket tartalmazó beadvány, amely az ügy lényegét érintette. Az ügyészség által másodfokon és a felülvizsgálati eljárásban előterjesztett beadványok tekintetében a Kormány előadta, hogy ezek csupán megismételték az ügyészség korábbi álláspontját, és hogy a kérelmezők értesítésének elmulasztása ezért csekély jelentőséggel bírt.

Összegezve, a Kormány úgy érvelt, hogy sem az ügyészség beavatkozása, sem a bíróság iratkezelése a kérelmezők tekintetében nem volt olyan, amely az eljárás egészét tisztességtelenné tette volna.

39. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a tisztességes eljárás tágabb fogalmának egyik összetevője, a fegyverek egyenlőségének elve alapján mindegyik fél számára ésszerű lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ügyét olyan feltételek között terjeszthesse elő, amelyek nem juttatják őt hátrányos helyzetbe a másik féllel szemben (ld. a *Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands* judgment of 27 October 1993, Series A no. 274, p. 19, § 33). Ebben a vonatkozásban a látszatnak is jelentősége van (ld. *mutatis mutandis*: *Borgers v. Belgium* judgment of 30 October 1991, Series A no. 214-B, p. 31. § 24, valamint az abban hivatkozott ítéletek).

A 6. cikk 1. bekezdése elvileg biztosítja a büntető és polgári eljárásban részt vevő felek számára annak lehetőségét, hogy megismerhessék az összes felhozott bizonyítékot és előterjesztett iratot, s azokra észrevételt tehessenek még akkor is, ha azt a nemzeti jogszolgáltatás

valamely független tagja terjesztette elő a bírósági döntés befolyásolásának céljával (ld. többek között és *mutatis mutandis* a következő ítéleteket: McMichael v. the United Kingdom, 24 February 1995, Series A no. 307-B, pp. 53-54, § 80; Kerojärvi v. Finland, 19 July 1995, Series A no. 322, p. 16, § 42; és Lobo Machado v. Portugal, 20 February 1996, *Reports* 1996-I, pp. 206-207, § 31).

40. A Bíróság megjegyzi, hogy az ügyészség és a Legfőbb Ügyészség a polgári perrendtartásról szóló törvény 2/A §-a alapján lépett fel az eljárásban. Ezért a Bíróság úgy találja, hogy az eljárás nemperes jellege ellenére a 6. cikk 1. bekezdésében biztosított jogokat tiszteletben kellett volna tartani.

41. Míg a Bíróság valószínűtlennek tartja, hogy az APEH elnöke által a Fővárosi Bíróság elnökéhez írt levél - amely jóval a bejegyzési kérelem benyújtása előtt érkezett - befolyásolta volna az üggyel megbízott bíró magatartását, ez nem igaz az ügyészség fellépésével kapcsolatban, amelyről a Fővárosi Bíróság elmulasztotta értesíteni a kérelmezőket. Továbbá, az a tény, hogy az 1993. június 28-i végzés egy példánya a kérelmezők számára történt kézbesítés előtt az APEH birtokába került, amely lehetővé tette az APEH szóvivője számára, hogy egy televíziós műsorban azt bemutassa, kétségeket ébreszt az eljárás tisztességes voltát illetően.

42. A Legfőbb Ügyészség másodfokon előterjesztett beadványaival kapcsolatos kérelmezői tájékoztatás elmulasztása tekintetében a Bíróság figyelembe veszi a Kormány állítását, miszerint ezen beadványoknak nem volt jelentősége az ügy érdemét illetően. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a fegyverek egyenlőségének elve nem függ valamely eljárásjogi egyenlőtlenségből fakadó további, összegszerűsíthető tisztességtelenségtől. A felekre tartozik annak megítélése, hogy egy beadványra érdemes-e reagálniuk vagy sem, s elfogadhatatlan, hogy az egyik fél beadványokat terjesszen a bírósághoz a másik fél tudtán kívül és olyan módon, hogy ahhoz a másik félnek ne legyen lehetősége észrevételt tenni. Ezért tisztességtelen volt az, hogy a kérelmezőket nem tájékoztatták a Legfőbb Ügyészség által a Legfelsőbb Bírósághoz előterjesztett beadványokról (ld. *mutatis mutandis*: Bulut v. Austria judgment of 22 February 1996, *Reports* 1996-II, p. 359, § 49 *in fine*).

43. Fentiekre tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a fegyverek egyenlőségének elvét nem tartották tiszteletben. A Bíróság nem tartja szükségesnek annak megvizsgálását, hogy a kérelmezőket értesítették-e az ügyészség 1994. január 24-i beadványáról, vagy hogy a magyar bíróságoknak további kötelességük lett volna-e megvizsgálni a kérelmezők panaszát elfogultsági kifogásuk Legfelsőbb Bíróság általi elutasítása miatt.

44. Ennek megfelelően a 6. cikk 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

45. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság - szükség esetén - igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

46. Kérelmük előterjesztésekor a kérelmezők azzal az általános igénnyel léptek fel, hogy számukra a nem vagyoni kárt, a költségeket és kiadásokat térítsék meg. Ezt követően azonban nem részletezték igényeiket a Bírósági Szabályzat 60. szabályának megfelelően, holott ennek megtételére felhívták őket.

47. A Bíróság úgy véli, hogy a jogsértés megállapítása önmagában megfelelő elégtételt nyújt a kérelmezők által elszenvedett nem vagyoni kárért. Ezért a Bíróság úgy találja, hogy nincs szükség a 41. cikk alapján elégtétel megítélésére.

EZEN OKOK MIATT A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
2. *Elutasítja* a kérelmezők igazságos elégtétel iránti igényét.

Készült angol nyelven; az írásbeli közlésre a Bírósági Szabályzat 77. szabályának megfelelően 2000. október 5-én került sor.

Erik FRIBERGH
Jegyző

Christos ROZAKIS
Elnök